

kampen historielag

ETABLERT 25. OKTOBER 1986

Kampen historielag
Bøgata 21, 0655 Oslo

ÅRSBERETNING FOR KAMPEN HISTORIELAG APRIL 2023 - APRIL 2024

Styret i perioden har vært:	Arne Kristiansen	styremedlem
	Kari Korbøl	styremedlem
	Line Arneberg	styremedlem
	Amund Eriksen	styremedlem
	Ragnhild Hoel	styremedlem
	Anders Horn	styremedlem
	Lars Berg	styremedlem
	Gro Walø-Syversen	styremedlem

Revisor: Gunnar Brunborg
Valgkomité: Vidar Johansen og Ruth Sørum

Styret har flat struktur og fungerer godt som et team. Alle styremedlemmene bidrar i ulike oppgaver basert på en ansvarsfordeling i styret. Vi har hatt 9 styremøter i perioden. Styremedlemmene holder dessuten kontakt med hverandre med bruk av Messenger og epost.

Åpne møter

Oscar dame – en skeiv loffer fra Kampen - 20. april på Kampen Bistro

Etter årsmøtet holdt lokalhistoriker Marthe Glad Munch Møller fra Norsk lokalhistorisk institutt foredrag om Oscar Olsen (1868 - ca. 1925) som vokste opp i industriarbeidermiljøet på Kampen. Som ung fikk Oscar tilnavnet «Dama» fordi han ble oppfatta som lite maskulin. Munch-Møller fortalte om livet til Oscar, hvem han var og hvor han kom fra – en kveld som ble et stykke skeiv kulturhistorie relatert til Kampen.

Byvandring i nye Jordal park og Klosterenga park - 10. september

Styremedlem Arne Kristiansen ledet 35 personer gjennom vandring i nye Jordal park som har vært gjennom store endringer. Parken rommer flere nye idrettsanlegg og selve parkanlegget er oppgradert med den gjenåpnede Hovinbekken som fantastisk tilskudd. Ved Galgeberg gikk vandringen videre til Klosterenga park, hvor Hovinbekken fortsetter og utgjør et unikt kunstnerisk bekkeløp med kunstelementer utformet av avdøde billedhugger Bård Breivik, før turen ble avsluttet ved inngangen til Botsfengselet.

Bygningsarven under angrep - skal utbyggerne regjere landet? - 20. september på Kampen Bistro

Historiker og Aftenposten-journalist Ulf Andenæs holdt foredrag med utgangspunkt sin egen bok *Arkitekturoppgjøret* (2022). I foredraget beskrev og kritiserte Andenæs den dårlig tilpassete og hensynsløse utbyggingen som har rasert mangfoldet og kulturarven i norsk by og bygd, med et eget blikk på bevaringskampene som sto på Kampen på 1970 og 80-tallet.

Mormors stemme - om mormors liv og skillingsvisene hun sang - 25. oktober på Kampen Bistro

Typograf og forlegger Ida Nygaard, som var utgiver bak boka *Tilværelsen på Kampen* og er datter av historielagets egen Ivar Nygaard, holdt foredrag. Fra unike båndopptak av mormor Aagot (1900-91) som synger skillingsviser presenterte Nygaard både selve sangtradisjonen og hennes mormors liv som gav tilhørerne innblikk i både kvinne- og Oslo-historie fra 1900-tallet.

Blant anarkister på Kampen - 22. november på Kampen Bistro

Nestleder i Vålerenga Historielag Ole Peter Nordby holdt foredrag om tidsperioden 1888 til 1898 med utgangspunkt i historien rundt en liten samling anarkister i Bøgata 18. Sentralt i miljøet og foredraget var fru Helle Devold, som vi via folketellingen fra 1891 vet bodde sammen med sin 10 år gamle sønn Olaf Andreas i Bøgata 18 på Kampen. De to delte bolig med den unge forfatteren Arne Dybfest, den 25 år gamle tjenestepiken Jenny Hansen, og redaktør Rasmus Steinsvik var besøkende. Både Dybfest og Steinsvik er regnet som sentrale i det første og lille anarkistiske miljøet i Norge.

Fra Oslo til Christiania til Oslo -to byjubileer i 2024 – 1. februar på Kampen Bistro

Arkeolog Petter Bjerregaard Molaug, som har hatt prosjektledelse for utgravningen i Gamlebyen gjennom Norsk Institutt for kulturminneforskning, var foredragsholder. I 2024 har Oslo to jubileer, det er 400 år siden byen brant og Christiania ble grunnlagt og 100 år siden byen fikk betegnelsen Oslo. Molaug gav kontekst til begge jubileene med beskrivelser og fakta om bybrannen og med forklaringer på ulike stedsnavn i byen vår, inkludert kart, tegninger og bilder.

Historien om Harald Moses Claes og familien hans – 13. mars på Kampen Bistro

Historiker og skribent Jonas Bals holdt foredrag om Harald Moses Claes, en mann Aftenposten i 1924 kalte en «bløtdøstig revolusjonsjøde» og som Bals har skrevet om i sin bok *Våre kamper – mot rasisme og fascisme 1865-1940*. Deler av den antifascistiske jødiske Claes-familien bodde på Kampen og få av familiemedlemmene overlevde holocaust. Kampen-elevne Arvid og Ida Iris ble deportert og familien deres har fått snublesteiner i Brinken. I foredraget, med etterkommere av Harald til stede, fortalte Bals den mørke historien om Claes-familien og fascismens fremvekst, og avsluttet med å trekke linjene fram til i dag, og med sitatet: «Den som sover i demokratiet våkner i diktaturet».

Åpen bakgård

Åpen bakgård ble arrangert 29. mai 2023, i forbindelse med Kampendagene. På forhånd inviterte styret personer som har lyst til å vise fram sin bakgård eller hage til å ta kontakt, for å supplere lista vi allerede har. Løpesedler med kart ble delt ut under Kampendagene og lagt ut på Kampen Bistro, Farine, Blomsterenga og Kampen Kaffe og Bar. Vi hang oppslag på de enkelte adressene som hadde meldt seg til visning. I 2023 var 35 adresser åpne, inkludert en takterrasse. Styrets inntrykk er at Åpen bakgård blir stadig mer populært – det er folkevandring i gatene, hyggelig stemning og gode samtaler. Arrangementet fortjener navnet «Vårens fineste eventyr på Kampen».

Egnermarked på Kampen

Egnermarkedet som gikk av stabelen 10. september, har blitt et fast og kjært innslag. Kampen skoles musikkorps drar dagen i gang. På programmet sto musikk og allsang, sjakk, Kampianerne (speiderne), maling og eventyrstund, salg av kaffe, saft og kaker, salg av popcorn og sukkerspinn, gratis frukt og grønt og loddsalg med fine premier. Nytt av året var legobygging. Historielaget deltok med egen stand og bisto med å lage plakat, henge opp plakater for arrangementet og diverse annet arbeid, f.eks. bollebaking, lodd- og kakesalg og utdeling av frukt og grønt. Det var fint høstvær og stor stemning.

Hjemmesiden og Facebooksiden

Historielagets hjemmeside www.kampenhistorielag.no er under oppgradering. Vi kjøper fortsatt tjenester av Terje Sørbø i Tmedia.

Historielagets Facebook-side har per 21.03. 24 2505 følgere. Vi bruker Facebook til å annonsere møter, vandringer, Åpen bakgård og andre aktiviteter og oppsummerer i etterkant i tekst og bilder.

Kampenkalendarer 2024

Kalendarer er en felles innsats, der hvert styremedlem i utgangspunktet tar ansvar for to innlegg hver, med bilder. I 2024 var Amund redaktør og med i redaksjonsgruppen var Gro og Ragnhild. Tidligere kalenderredaktør var Lasse Solberg, som la ned et verdifullt arbeid i mange år. Vi laget et miniportrett om og til Lasse i kalenderen 2023 for april, samme måned han fylte 80 år. Han døde dessverre senere på sommeren - et stort tap for historielaget.

Kalendarer 2024 har 12 små historier ledsaget av bilder med tilknytning til Kampen. Første halvdel av kalenderen handler om hendelser og personer som har formet det moderne Kampen. Hvordan startet Kampen Bydelshus? Hvordan unngikk vi skjebnen til Enerhaugen, hvor hele bebyggelsen ble revet til fordel for store høyhus? Hvordan fikk vi Galleri Kampen? Og Kampen økologiske barnebondegård (KØBB)? Noen pionerer gikk foran, og er omtalt i kalenderen. Dessuten: om trafikkdemonstrasjon i 1984, anarkistmiljøet i Bøgata på slutten av 1800-tallet og Kampen sett fra Ekeberg på 1860-tallet. Forfatteren Karsten Alnæs skrev på oppfordring spesielt til kalenderen innlegget Drømmen på Jordal. Helt til slutt er en liten Kuppern-historie fortalt av Kuppern selv.

Design og trykking skjer i samarbeid med Freddi Wold Konsulenttenester, FWK. Opplag 450. Medlemmer får kalenderen i posten som en del av medlemskapet. Løssalg skjer i Blomsterenga, blomsterbutikken ved kirken og på bokhandelen på Tøyen.

Engasjement i nærmiljøet

Historielaget samarbeider med Kampen vel om bevarings- og byutviklingsspørsmål. Her deltar Line, Ragnhild og Arne fra styret.

Bøgata 5

Historielaget og veiet hadde i 2022 engasjert seg både gjennom brev til plan- og bygningsetaten (PBE) og artikkel i Kampenposten mot oppføring av nok et nybygg i hagen i Bøgata 5. Planene ble stoppet med begrunnelse i konflikt med nasjonale og vesentlige regionale kulturminner. I juni 2023 skrev vi sammen med veiet et bekymringsbrev som gjaldt istandsetting av hovedhuset i Bøgata 5. PBE hadde varslet byggestopp

med bakgrunn i brutte premisser for byggetillatelsen. Naboene opplevde at arbeidene aldri stoppet opp, og at bl.a. ønsket om å bevare originale bygningselementer ikke ble fulgt opp, samt at det kom utomhus- endringer som ikke var del av tillatelsen (bl.a. steinsetting av arealet der lysthuset sto, som hinder gjenoppføring). Tiltakshaver mente i juni at de hadde fulgt Byantikvarens og PBEs føringer og opplyste at de ville gjenoppføre lysthuset i en forenklet underdimensjonert konstruksjon. PBE gjentok kravene om å følge byggetillatelsen i august, med påfølgende ny redegjørelse fra tiltakshaver. Saken pågår fortsatt.

Skedsmogata 1

Historielaget fulgte situasjonen for hjørnebygningen i Skedsmogata 1 («Halvorsens kolonial») med økende bekymring høsten 2023. Ny eier søkte om bruksendring fra næring til bolig i mars 2023, og hadde da allerede satt i gang rehabilitering og bruksendring. PBE vedtok i august midlertidig forbud mot tiltak, fordi en ønsket å videreføre funksjonsblandingen. Eier klaget på vedtaket. Arbeidene stoppet opp og situasjonen var lenge uavklart. I november 2023 sendte historielaget og veiet en felles merknad til PBE der vi uttrykte bekymring for eskalerende forfall av en bygning som må kunne kalles et landemerke, både i det nære kulturmiljøet og på Kampen som helhet. Vi støttet prinsipielt PBEs ønske om å ivareta og videreføre funksjonsblanding mellom bolig og næringslokaler på Kampen. Vi mente at eier har hovedansvaret for ivaretagelse av egen eiendom, men ba PBE om å samarbeide med eier om å sikre byggets ytre fasade, tak og vinduer – som må skje uansett framtidig bruk. Det nye byrådet kom til en annen konklusjon enn PBE og anbefalte for Byutviklingsutvalget at klagen skulle tas til følge. I februar 2024 godkjente PBE søknaden om bruksendring og ga rammetillatelse. Rehabiliteringsarbeidet er pr. 21. mars enda ikke gjenopptatt.

Gamle Oslo Forum

Gamle Oslo Forum er et samarbeidsorgan for velforeninger og andre foreninger som jobber for bedre miljø i Gamle Oslo. Møtene går på omgang og planen er å ha møter fire ganger i året. Kampen historielag var representert med Line og Kari på møte i Gamle Oslo forum 18.april og 27. september.

Nytt hovedkontor for NRK til Normannsløkka på Ensjø

Lars, Kari og Ragnhild deltok på medvirkningsmøte om reguleringsplanarbeidet som NRK og Rodeo Arkitekter inviterte til 18. september. Selve bygget var foreløpig på skissestadiet. Inntrykket var at NRK ønsker å samarbeide med og bidra i lokalmiljøet og ønsker kunnskap om nabolaget og dets behov. Historielaget sendte dem i etterkant en PDF-utgave av boka vår fra 2016, *Tilværelsen på Kampen* og en PDF av foredrag om Kampens historie.

Kampenstoff

Kampenstoff er en database hvor man kan finne «stoff» som er publisert om Kampen og innbyggerne her. Kampenstoff kom på lufta i mars 2021, og er å finne på historielagets hjemmeside via en lenke øverst på siden. Databasen har henvisninger til ulike typer Kampenlitteratur; f.eks. bøker, bokkapitler, artikler fra tidsskrift og aviser, videosnutter og nettartikler – i tillegg til artikler og notiser fra Kampenposten og kalenderoppslag fra Kampenkalenderen gjennom tidene.

Basen er søkbar på f.eks. navn, gateadresser, årstall og stikkord. Der det er mulig, er det lagt til lenker til digitalt innhold. Vi håper basen kan bli et nyttig verktøy for alle som er interessert i det som er skrevet om bydelen gjennom årene. Basen inneholder pr. mars omtrent 4200 poster med stort og smått fra Kampen – den eldste posten er fra 1798.

Medlemstall

Historielaget har stabilt medlemstall og per 21. mars 2024 har vi 325 medlemmer. Vi har 10 æresmedlemmer: Stig Berg, Gunnar Brunborg, Siri Bryn, Joronn Dahl, Wenche Halvorsen, Lone Klem, Robert Lorange, Sverre Syversen, Kirsti Aasen og Terje Berner.

Økonomi

Historielagets økonomiske situasjon er god. Vi henviser til regnskap og revisors beretning som framlegges på årsmøtet.

StyreWeb

Styret bruker internettverktøyet StyreWeb til medlemsregister, arkivering av viktige dokumenter, utsending av meldinger på e-post til medlemmene og til oversikt over regnskap og kontingent. Dette er svært nyttig, gir kvalitet i styrearbeidet og sikrer kontinuitet og oversikt.

Medlemskap

Historielaget er medlem av Fellesrådet for historielagene i Oslo og Landslaget for lokalhistorie. Vi har deltatt på møter og aktiviteter i deres regi. Vi har det siste året meldt oss inn i Oslo kulturarvnettverk. Viktigste aktiviteter i kulturarvnettverket kommende år er knyttet til de to byjubileene – brann og ny byplan 1624 og navneskiftet 1924.

Brønnøysundregistrene

Historielaget er registrert i Frivillighetsregisteret i Brønnøysundregistrene. Registrering i Frivillighetsregistret gjør at vi er med i Grasrotandelen, dvs. at alle som spiller på et av Norsk Tipping sine spill kan velge at inntil 5 prosent av den innsatsen de legger inn skal gå til en bestemt frivillig organisasjon. Det betyr at våre medlemmer kan velge Kampen historielag som mottaker. Vi takker de som allerede har oppført historielaget mottaker og oppfordrer alle spillende medlemmer til å gjøre det samme.

Styret i Kampen historielag, 27. mars 2024